

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közelevtár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállal-
tat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdet-
ések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A közigazgatási bizottságból.

Városunk közigazgatási bizottsága június 5-én tartotta meg rendes ülését Kovács József polgármester elnöklésével, miután Domahidy Elemér főispán akadályozva vala megjelenésében. Az ülésen résztvettek: Körner Adolf főjegyző, Magoss György dr. főügyész, Szabó Kálmán th. főjegyző, Roncsik Lajos árvaszéki elnök, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Borsos József építész, főmérnökhelyettes, Csánky Viktor kir. tanácsos, tanfelügyelő, Ternovszky Alajos kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Mányi József műszaki tanácsos, az állampépítészeti hivatal főnöke, Reitz János főállatorvos, továbbá Balakányi Miklós dr., Fejér Ferenc dr., Rickl Antal, Tóth István, Hegedűs István dr. és Zöld József jegyzőek.

Az egyes szakfeladók a következőekben számoltak be május hónapról.

A polgármesteri jelentést a bizottság tudomásul vette, ugyszintén az árvaszéki elnök, állampépítészeti hivatal, kir. ügyész és főállatorvos jelentését.

Tüdös Kálmán dr. városunk május havi közegészségi állapotáról a következő jelentést tette:

Május hónap a közegészségi viszonyok olyanok voltak, mint áprilisban. Sem rosszabbak, sem jobbak. A megbetegedések és halálozások száma kevesebb volt, de a ragályos esetek szaporodtak. Előfordult ronszoló torok-lób 8, vörheny 24, szamarhurut 16, kanyaró 21, járványos fültőmirigylob 6, hashagymáz 2, bányahimlő 6, trachoma 8, vérhas 2 esetben. Halállal végződött 4 vörheny, 1 kanyaró, 1 fültőmirigylob és 2 hashagymáz eset.

A piaci vizsgálatokat hetenként kétszer tartottak kielégítő eredménnyel. A köztisztaság valamennyire javult. A védőhímoltások szabályosan folynak. A közutak állapota kielégítő. A szepesi állami iskolát a tanító családjában előfordult ragályos betegség miatt 2 hétre bezárták. A járványkórház tetőzetét a vihar megrongálta.

A születések száma 140 fi, 148 nő, a halálozásoké 85 fi, 95 nő, a szaporodás 180, vagyis 14-18 százalék. Nevezetesebb halálokok voltak: hevenyragályos betegségek 9, gümőkór 31, rák 7, gőrcsök 17, béhurut 10, erőszakos halál 10. A közkórházban ápoltak május hónap 373 beteget. Az önkéntes mentők 85 esetben adtak segélyt.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt május hónap 310,717 kor. 43 fillér, hadmentességi díjban 2965 kor. 06 fillér, bélyegvédőkben 103,470 kor. 42 fillér, jogilletékben 107,222 kor. 42 fillér, díjvédőkben 2921 kor. 16 fillér, dohánnyjvédőkben 211,347 kor. 26 fillér, határvámjvédőkben 24,076 kor. 21 fillér, fogyasztási italadóban 27,083 kor. 33 fillér. Fizetési halasztást 58, időleges házadómentességet 14 esetben adtak. Általában megállapítható, hogy az adófizetés igen kedvező eredményeket tüntet fel a múlt évi hasonló hónap állapotokkal szemben.

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy az országos tanítói árvaaházban két tífuszos megbetegedés történt és pedig Halász Mária és Varga Ilona. A két gyermek szabadságon volt otthon és a betegséget otthon szer-

rezték. A két árva a közkórházba került, ahol el is halt. Elhalt még más betegségekben egy másik gyermek is. Az árvaaházat dezinficiáltak. A kultuszminiszter az árvaaház költségvetését jóváhagyta s erre 113,122 korona államsegélyt engedélyezett.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter következő leiratát:

Debreczen sz. kir. város Közigazgatási Bizottságának.

Utalással a közigazgatási bizottságnak mult évi szeptember 5-én és ez évi február hó 5-én a miniszter-elnök urhoz intézett felterjesztéseire, a következőkről értesitem:

A bizottság már 1908. évben fordult hivatali elő-dömhöz azzal a kérelemmel, hogy Debreczenből az ország határállomásai felé közvetlen vonatok indíttassanak.

E kérelemre hivatkozással elődóm 1908. évi július hó 9-én 53,641. sz. a. kifejtette, hogy Debreczennek az ország különböző részei felé elegendő és igen kedvező vonatösszeköttetései vannak, továbbá, hogy Budapest felé és felől is alkalmas napszakokban kőzkekedő 2—2 gyors, 1—1 kombinált gyors és személy és 2—2 közvetlen személyvonat áll a közönség rendelkezésére.

E közvetlen vonatokon kívül 1910 május 1. óta Debreczen—Budapest között irányonként 1—1 kombinált személy- és vegyesvonatu összeköttetés létesült.

Ugyanezak javultak 1908. óta a közvetlen vonatösszeköttetések Debreczen—Kassa és Debreczen—Kolozsvár között is, amnyiben a debreczen—nagyváradí vonal megnyitásával Debreczen—Kolozsvár, a hegyaljai vasut megnyitásával pedig Debreczen—Kassa között létesült 1—1 újabb vonat összeköttetés.

Ez utóbiakkal együtt Debreczen városának a megjelölt három viszonylatban jelenleg összesen 32 közvetlen vonatösszeköttetése van és pedig

1. Budapest felé és felől Püspökladányon át, irányonként 6—6 (3—3 gyors, 3—3 személyvonat);
2. Kassa felé és felől Miskolcon át irányonként 3—3, Szerencs—Hidasnémetin át irányonként 1—1;
3. Kolozsvár felé és felől Püspökladányon át irányonként 5—5 (3—3 gyors, 2—2 személyvonat), Nagyváradon át irányonként 1—1 közvetlen vonatösszeköttetés.

Az előadottakból kitűnik, hogy Debreczen város érdekei állandó figyelemben részesítetnek és úgy vélem, hogy a felsorolt vonatösszeköttetésekkel Debreczen város jogos és méltányos igényei ez időszertn kielégítetnek tekinthetők.

Budapest, 1912 április hó 29-én.

Beöthy.

Az általános drágaság.

Immár leszögezhetjük azt a szomorú valóságot, hogy Debreczen az ország egyik legdrágább városa. A piaci árak hatátalanul emelkednek és maholnap a megélhetés is napi gondokat ad még a módosabb embernek is. A piaci árak emelkedése egyik-másik feltétlenül szük-

séges élelmi cikknél a 100%-ot is meghaladja és bár jó időjárásban van részünk, amely a kertj veteményeire kedvező volt, a zöldségek és nyári főzelékek csak a módosabb asztalokon találhatók. Mert, hogy júniusban, kedvező időjárás közepett 20—24 fillér legyen egy hitvány kalarábé, 1 korona egy liter zöldborsó, 1 kor 20 fillér egy liter zöldbab, egy két szál gyökér és répa 10—20 fillér, a krumpli literenként 14—40 fillér, ez már olyan áremelkedés, amelyet kis- és középjövedelmű családfejtartó nem bír el. A hus szintén drága és árához mérten erőtlén és silány, egyszóval eljutottunk ahhoz a határhoz, melyen túl már nincs egyéb háta az elpusztulásnál.

Mosolygva, vagy bosszankodva olvassuk a drágaság megszüntetését célzó ánkétkat, fájdalom azonban, hogy e tekintetben egyetlenegy új eszmét sem hallunk, amely célhoz vezetne. De úgy vagyunk magunk is, hogy az általános drágaság megszüntetésére nem tudunk semmit sem javasolni. Vannak közöttük olyanok, akik ennek megszüntését egy „vásárcsarnok” felállítását várják. Mi azonban nem hisszük, hogy ez a különben — nagy városban — szükséges intézmény javítva a helyzetet, mert tapasztalati tény, hogy a vásárcsarnoki intézmény a piaci rendet megteremti és itt az élelmi cikkek jobban ellenőrizhetők és kényelmi szempontból ajánlatos, az általános drágaság megszüntetéséhez azonban ez intézménynek semmi köze, mert az árusok abban az esetben még több helypénzt fizetnek, amely többletet — nagyon természetesen — a fogyasztó közönségben veszik be.

Senki se gondolja azonban azt, hogy mi ellenségei vagyunk a vásárcsarnok felállításának. Bár már kész volna az a vásárcsarnok, mert ezek a szerteszórt piacok kegyetlenül bosszantják a bevásárlókat már csak azért is, mert négy különböző élelmi cikket négy különböző helyen kell összeszedniök a tekkenő hőségben, vagy a tél hidegében. Amde mi a vásárcsarnoktól nem várunk árcsökkenést, valami mélyebb közgazdasági nyomorúság oka ezeknek az áldatlan viszonyoknak, melyek azonban sokáig már nem tarthatnak és amelyeknek azoknak kell segíteni, akik a népjóléti intézményeket szívőkön viselik.

A mi piacunknak azonban egyéb baja is van. Kevés kivétellel az árusok durvák, neveletlenek és úgy gerájkák magukat, mintha a vevőnek volna szerencséje, ha drága pénzen az ő silány dolgait kénytelen-kelletlen megvenni. Jó lenne ezeknek valami olcsó áron piaci illetant adni a rendőrség útján, hátha tanulnának egy kis emberséget. Uri nő, még ha nagyon jó gazdaasszony is, vonakodva megy a piacra, mert pirulva kénytelen hallgatni azokat a mosokos megjegyzéseket, amelyek felé repülnek, ha alkudni merészel.

Másik nagy hibája piacunknak az, hogy egyes terményeket litterrel mérnek és ezzel alaposan becsapják a vevőközönséget. Ezek a literek összeviszva vannak horpasztva, nem véletlenségből, hanem azért, hogy kevesebb férjen a mértékbe. Ki az ördög hallott krumplit litterrel mérni, vagy hagymát. El kell rendelni, hogy kilószámra mérjék az ilyen élelmi szereket. Aki huncut, ezen is fog csalni, de még sem annyira, mint a literen, amelybe oly ügyesen rakják be a cikkeket, hogy az edény alja teljesen üres marad. Ugyanígy tesznek a gyümölcsekre. E sorok írójával történt, hogy elég vakmerő volt ő liter cseresznyét venni, literenként 1 kor. 20 fillért, otthon megmérte a drága, férges gyümölcsöt és lett belőle becsületesen kimérve két egész liter. Került tehát egy liter cseresznye 3 koronába.

Erélyes rendőrfőkapitányunk, akinek már anyyi okos és szigorú intézkedésre nyert dicséretet — ez irányban sokat tehetne. Rendelje el, illetve szüntesse be a litterrel való árulást és teremtsen rendet a piacon. Hálás lesz intézkedéséért az egész város, mert ha már drágán veszünk meg valamit, kapjunk érte megfelelő ellenértéket.

A helyi piaci árusok a vidékről hozott árúkat megveszik és a másik pillanatban már mérleg drágán adják el. Nem egyszer láttuk, hogy a helyi árú megvett a vidéki asszonytól két koronáért egy kosár gombát és tíz perc múlva öt koronát árult belőle. Szabadabbá kell tenni a

piacot a vidékieknek, akik még nem olyan kitaláltak, mint a helybeliek és valami utat-módot kell találni arra nézve, hogy kofáink ne harácsolják össze a vevők elől a behozott piaci terményeket.

Nem annyira vásárcsarnok kell ide, mint *piacrendezés*. Meg kell tisztítani a piacot szigorú rendőri intézkedéssel a zsarolóktól és lelkiismeretlen kufároktól.

3437—1912. ki.

Körözés.

Haga Etelka, ugocsavármegyei „Perényi” közkórházi volt ápoló állítólag sárosoroszi születésű volt nagyborzovai (Bereg megye) lakos, illetőségének megállapítása végett kihallgatása vált szükségessé.

Miután nevezett ismeretlen helyen tartózkodik, felkérletnek az összes hatóságok, hogy nevezettet nyomoztatni és feltalálás esetén illetőségi viszonyaira nézve tüzetesen kihallgatni s a felvett jegyzőkönyvet hivatalomnak megküldeni sziveskedjenek.

Nemleges értesítés mellőzését kérem. Személyleírása: 21 éves, ref. vallású, hajadon, alacsony köpcős, barna cigány bőrhű, haja, szeme fekete, arca kerek, orra, szája renes, fogai épek, különös ismertető jelei nincsenek.

Nagyszőlős, 1912 május 20.

Alispán.

Hirek.

— **A héten a Hortobágy hasznosításának tanulmányozására** városunkba érkeztek Bartóky József dr. államtitkár, Darányi Béla, Serbán János, Lovass Sándor miniszteri tanácsosok, Víznyai Géza miniszteri osztálytanácsos, Landráf János halászlai főfelügyelő, Proniusz Oszkár dr. miniszteri fogalmazó, akik a Hortobágyra kiszállottak. A város részéről ott voltak Medgyaszay Miklós tanácsnok, Török Gábor erdőmester, Czverdely Andor kulturmérnök. A bizottság kocsiok bejárta a Hortobágyot, megtekintvén alaposan a hasznosítandó pusztaségeket. Mindenesetre terjedelmes jelentésben fognak beszámolni a földmívelési miniszter urnak a tapasztaltakról. Nincs okunk kételkedni, hogy ezen szemle nagy lépéssel viszi előre a Hortobágy hasznosításának ügyét, melynek végleges megoldása a város egyik legnagyobb érdeke.

— **A tanyai iskolák évről-évi vizsgálata.** A debreczeni tanyai állami iskolák vizsgálata a következő sorrendben lesznek megtartva: Junius 15. Ohat, Ohat-Telekháza és Ondód II. Junius 16-án Ondód I. Junius 17-én Ebes és Nagyesere. Junius 18-án Fanesika és Haláp. Junius 19-én Hegyes és Macs. Junius 20-án Pacz és Kösélyszeg. Junius 21-én Bánk és Elep. Junius 22-én Szepes. Az ondódi II. iskola évről-évi vizsgálata eredetileg junius 16-ra volt kitűzve, mivel azonban az iskola tanítója rajztanítói vizsgálatot tesz ezen napon, vizsgálata 15-ére lett átvéve.

— **Értesítés.** A m. kir. honvédelmi miniszter leirta szerint a közös hadseregnek ténylegesen szolgáló katonák az aratás és egyéb fontos mezői munkák idejére három hétre ez évben is el fognak szabadágoltatni, mely szabadság személyesen, kihallgatáson (rapporton) kérelmezendő.

— **Hadházi udvar a városi muzeumban.** Debreczen város muzeumának legjobb szerzeménye egy egész udvar természetes anyagokból beépítve és körülkerítve. Hajduhadházi kisgazda telkenek $\frac{1}{12}$ -ed nagyságban igen ügyesen megcsinált mintája, amely híven tünteti elő a hajduság keleti részén elterjedt építkezési módot. Az épít-

kezésnél, kerítkezésnél leggyakrabban használtatni szokott anyagokból készült minta rásos, berena, sövény és garágya kerítéssel körülvett udvaron nádfedélű, szobára, pitvarra, kamarára osztott tornácok lakóházat, ugyanugy fedett istállót és szekérszint: ugynevezett német ólat (melybe ezelőtt a beszállásolt katona lovát kötötték be) s mellette görét, sertés ólat ábrázol. Nem hiányzik az udvarról a hoglyába rakott felaprózott tűzifa s a gémes kút sem. Sőt az udvaron ott áll a szekér is. A megtekintésre érdemes mintát a muzeum utmutatásai szerint egy hajduhadházi fiatal ezermester: ifju Karap Imre készítette. Az udvarra beállított szekér pedig egy nádudvari iskolás funak kézi ügyességét dicséri.

Pályázati hirdetés

Báró Wullersdorf Urbair Bernát altengernagy által 2 szegény beteg tengerész katona segélyezésére létesített alapítványra.

A „Mária Anna császári alapítványi bizottság” pályázatot hirdet, a fentnevezett alapítvány jövedelméből 2 szegény beteg tengerész katona között, az 1912. évben kiosztásra kerülő 140—140 korona segélyre.

Az alapítványra oly tengerész katonák bírnak igényvel, kik a cs. és kir. haditengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálati idejük alatt keletkezett betegség miatt ellátási igény nélkül bocsátottak el.

Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesőbbnek egy évre adományoztatik és augusztus 10-én mint alapító évforgulóján fizetetik ki. Azon körülmény, hogy valaki ezen alapítvány jótéteményében már részesült, a segélydíjnak újból elnyerését nem zárja ki. Felhivatnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványukat folyó évi július hó 1-ig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokságához nyújtsák be.

A folyamodó által igazolandó:

1) hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelekéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt ellátási igény nélkül bocsátottat el;

2) hogy vagyontalan, szegény és segélyre szorult.

Ezen utóbbi körülmény szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. honvédelmi miniszter a m. kir. honvéd hadapródiskolákban, valamint a közös hadseregbeli hadapródiskolákban az 1912—1913. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozólag pályázatot hirdet.

Debreczen sz. kir. városnak a m. kir. honvéd hadapródiskolában 1 (egy) alapítványi helye van üresedésben, melynek elnyerése céljából a kellőleg felszerelt pályázati kérvények 1912. évi június hó 23-án délután 5 óráig adandók be a városi tanács iktatóhivatalába (Városház, földszint.)

A közös hadseregbell hadapródiskolákban pedig 300 magyar állami alapítványi hely van üresedésben, melyre a pályázni óhajtok figyelme különösen felhivatik arra, hogy a pályázati véghatáridő 1912. évi július 10.

A vonatkozó pályázati hirdetések a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház, emelet 19. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályától.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŰJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Alapítattott 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaiával felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legzsilésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☞ ☞ ☞

Tartós betűrekből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdákknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgáltunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályháknaál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállit mindenféle dinamo gépeket
és villamos motóro- **pirszén (koks)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **porosz kőszén** litva olcsóbban
mint bárhol **fekete kőszén kátrány** megrendelhető a lég-
és tiszta : **szeszgyárban** vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szivesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépészmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.